

Janků, Lucie

Zpráva z konference GLOW41

Linguistica Brunensia. 2018, vol. 66, iss. 2, pp. 90-91

ISSN 1803-7410 (print); ISSN 2336-4440 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/LB2018-2-13>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/138795>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Zpráva z konference: GLOW 41

Ve dnech 10. až 14. dubna 2018 se v Budapešti na půdě Maďarské akademie věd konal 41. ročník GLOW³. Mezinárodní konference GLOW každoročně skýtá prostor pro výzkumníky na poli generativní lingvistiky a je proslulá svým teoretickým zaměřením. V minulých letech se uskutečnila třeba v Paříži, Bruselu, Vídni, Barceloně nebo Tromsø. Paralelně s Evropou probíhá každé dva roky sesterská konference GLOW také v Asii.

Letošní ročník v Budapešti byl organizován k počtě 70. narozenin Henka van Riemsdijka, spoluzakladatele GLOW. Hlavní kolokvium se odehrávalo ve dnech 11. až 13. dubna a bylo doprovázeno 4 tematickými workshopy. Vzhledem k tomu, že konference neměla specifické téma, sešly se zde příspěvky jak z oblasti morfosyntaxe, tak fonologie či sémantiky a jeden z workshopů byl věnován znakovým jazykům. Jen v hlavním kolokviu bylo předneseno 19 přednášek a prezentováno přes 40 posterů. Ve zbývající části článku jsou z důvodu nedostatku místa shrnuty pouze některé přednášky, přičemž hlavním kritériem výběru byl přínos na poli nových dat či generalizací a také opakující se témata, která naznačují, jakým směrem se v současné době upírají pohledy generativní gramatiky.

Nová data a netradiční generalizace ohledně alokutivu v tamilštině prezentoval v přednášce na téma *Tamil allocutive agreement and the syntax of the SpeechAct phrase* Thomas McFadden (Leibniz-ZAS, Berlin). Popsal v ní svůj probíhající výzkum na tamilštině (drávidský jazyk, jižní Asie), který se týká jevu, jenž se v odborné literatuře označuje jako alokutiv. Alokutiv je morfém, který poskytuje informace o adresátovi (konkrétně v tamilštině jej lze použít při zdvořilosti vůči jedné osobě, nebo při adresování více osob), aniž by ovšem tento adresát musel být syntaktickým argumentem věty. V tamilštině je forma alokutivu synkretická s formou plurálového morfému a připojuje se na pravou periferii věty (jde o SOV jazyk). To, že nejde o vokativ, lze vidět na faktu, že tamilština má vedle alokutivního zároveň i vokativní morfém. Vokativ a alokutiv se mohou vyskytnout společně v jedné výpovědi a řadí se alok-vok. Autor poukazuje na to, že alokutiv je blokován, pokud je adresovaná osoba syntaktickým argumentem věty a zároveň vyvolává shodu na slovese (stojí za povšimnutí, že pokud je adresát argumentem věty, ale nevyvolává shodu, může se alokutiv objevit, např. v případech tzv. quirky subjektů). Zajímavé chování vykazuje alokutiv v otázkách s lexikálním materiálem označujícím tázací věty. Pokud tázací morfém alokutiv následuje, je věta interpretována jako zjišťovací tázací věta (ano–ne). Pokud ovšem tázací morfém alokutivu předchází, dostaneme otázku, v níž mluvěcí předpokládá určitou odpověď (něco jako: *Vyhrál jsem, že?*). (Dokonce se může stát, že se alokutivní morfém reduplikuje a je zároveň před i za tázacím morfémem. K těmto případům autor intepretaci neposkytuje.)

Jedním z opakujících se témat konference bylo, co nám může synkretismus a alomorfie říct o podpovrchové struktuře jazyka. Toto téma v generativní tradici navazuje na práci Jonathana Bobaljika (*Universals in Comparative Morphology*, 2012) a rozmach zkoumání synkre-

3 Článek vznikl za podpory grantu MUNI/A/0862/2017 *Čeština v jednotě synchronie a diachronie* – 2018.

tismu v nanosyntaxi (z nejnovějších viz např. *The Unpublished Manuscript*, 2018, <http://ling.auf.net/lingbuzz/003993>).

Fenna Bergsma z Goethe-Universität ve Frankfurtu přednesla svůj příspěvek zaměřený na synkretismus na příkladu vztažných vět bez hlavy v němčině. Jejím cílem bylo předestřít analýzu přidělování pádu v těchto větách. Data ukazují následující. Pokud sloveso v hlavní i vedlejší větě vyžaduje stejný pád, věta je zkonstruována bez problémů. Pokud vyžadují pády rozdílné, tak musí mít vztažné zájmeno pád, který vyžaduje sloveso z vedlejší věty. Tato konstrukce je ovšem ještě dále omezena. Věta může být zkonstruována jen v případě, že pád vyžadovaný ve vedlejší větě je větší než pád vyžadovaný ve větě hlavní⁴. Výjimkou jsou věty, kde oba požadované pády mají synkretickou formu – v takovém případě může být větší pád i ve větě hlavní a přesto dostaneme gramatický výsledek.

Dalšími autory, kteří se zaměřili na teorii synkretismu či alomorfe, byli např. Stanislao Zoppi (*Ergative is not inherent: Evidence from *ABA in suppletion and syncretism*), Laura Kalin (*The Ins and Outs of Allomorphy in Turoyo*) nebo Phillip Weisser (*Deriving Allomorphy and Suppletion as PF-Idioms*).

Kvalitní práce se objevily i v sekci posterů. Karen de Clercq z Ghent University prezentovala svůj výzkum na quantity words (*The internal syntax of Q-words*). Na syntaktické distribuci anglických výrazů *much/many*, *little/few* ukázala jejich adjektivní, adverbiální, numerální, nominální a kvantifikátorové vlastnosti, které z nich dělají kategoriální hybridy. Svoje tvrzení doložila také náhledem do jejich chování v jiných jazycích. Na základě prezentovaných dat navrhla analýzu jejich vnitřní struktury v rámci nanosyntaktického přístupu.

Výše uvedené je jen krátký výběr z mnoha zajímavých a kvalitních příspěvků. Všechny abstrakty a také mnoho prezentací a posterů lze najít na oficiálních stránkách GLOW: <https://glowlinguistics.org/41/mc/>.

Lucie Janků

Department of Czech Language
Faculty of Arts, Masaryk University
Arna Nováka 1, 602 00 Brno
Czech Republic
lucieljanku@gmail.com

4 Termín větší a menší pád souvisí s pádovou hierarchií používanou v nanosyntaxi, viz Čaha, 2009: *The Nanosyntax of Case*. Ph.D. thesis, CASTL, University of Tromsø. Shrnutí pro současné účely: nominativ < akuzativ < genitiv < dativ < instrumentál < komitativ.